

HÀ NỘI NÓI MINH BẠCH, LÀM MỜ ÁM

ĐẠI-DƯƠNG

Trước đây, ngôn ngữ "*minh bạch*" hiếm khi xuất hiện tại Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Minh bạch chỉ trở nên cấp bách khi Hà Nội bước vào giai đoạn chót của tiến trình xin gia nhập Tổ Chức Mậu Dịch Thế Giới -WTO. Nó nằm trên đầu môi chót lưỡi của cán bộ như một kiểu thời trang thịnh hành.

Hà Nội có thực tâm muốn minh bạch hay không? Và, dưới điều kiện nào mà xã hội Việt Nam có thể đạt tới tình trạng minh bạch?

Ngay từ lúc thành lập, đảng Cộng sản Việt Nam đã làm rất nhiều việc mờ ám nên cán bộ, đảng viên cũng chịu ảnh hưởng trong khi hành sự. Huyền thoại Hồ Chí Minh loan truyền trên thế giới xuất phát từ hai cuốn sách *Vừa đi đường vừa kể chuyện* của Tuyết Lan và *Đời hoạt động của Bác Hồ* của Trần Dân Tiên do chính Hồ Chí Minh biên soạn. Cho tới ngày hôm nay, tiểu sử và cuộc đời hoạt động của Hồ Chí Minh vẫn được đảng Cộng sản mô tả theo hai cuốn sách tự bốc thơm kể trên. Tài sản ketchup của đảng Cộng sản Việt Nam, dù như phỏng đoán của dư luận trong và ngoài nước, thực sự là bao nhiêu cũng không ai biết vì đó thuộc "cấm khu".

Hiệp ước An ninh Hố tương Nga-Việt năm 1976 dẫn tới việc Hà Nội dâng Cam Ranh cho Mạc Tư Khoa năm 1979. Tuy nhiên, dư luận chỉ được biết việc dâng Cam Ranh khi Phụ tá Chánh văn phòng Điện Cẩm Linh tháp tùng Tổng thống Vladimir Putin trong chuyến công du Việt Nam năm 2000 đã công khai tiết lộ: "*Chúng tôi đã ký Thỏa ước năm 1979 với hợp đồng đến năm 2004 được quyền sử dụng hải cảng Cam Ranh không phải trả tiền*". Nhà nước thủ khẩu như bình, báo chí quốc doanh không hề loan tải, quốc dân mù tịt. Hà Nội và Bắc Kinh đã ký Hiệp định Phân định biên giới cuối năm 1999, Hiệp định phân định Vịnh Bắc Bộ và Hiệp định Hợp tác nghề cá vào cuối năm 2000, nhưng từ chối công bố đầy đủ bản đồ theo đòi hỏi của người Việt Nam để có thể đối chiếu, so sánh. Vì thế, chẳng ai rõ Hà Nội đã nhượng bao nhiêu diện tích đất và biển cho Bắc Kinh. Dư luận chui ở trong nước đã tố cáo hành vi tham nhũng của Tổng bí thư Đỗ Mười, Thường trực Ban Bí thư Phạm Thế Duyệt, Chủ tịch Nhà nước Trần Đức Lương, nhưng, Hà Nội vẫn không chịu làm sáng tỏ. Đến nay các sự việc đó vẫn chìm trong đám sương mù dày đặc.

Nhằm che đậy cho những việc làm mờ ám khỏi sự phán xét của dư luận nên đảng Cộng sản sử dụng Bộ Luật An Ninh để ngăn chặn các hoạt động tìm hiểu lịch sử; và Bộ Luật Hình sự để trừng phạt những cá nhân xâm phạm "*cấm vùng*".

Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và cán bộ, đảng viên Cộng sản dựa vào công cụ chuyên chính vô sản để hành động mờ ám gây ra vô vàn thiệt hại cho nền kinh tế quốc dân đều do không được quản trị minh bạch.

Bộ Thương mại Việt Nam ngày 23-11-04 cho biết trong đợt tra xét 66 doanh nghiệp Việt Nam vào tháng 8-04, Quan thuế Mỹ đã phát hiện 12 doanh nghiệp đã đóng cửa, 9

doanh nghiệp thuộc diện "rủi ro cao", 5 doanh nghiệp có bằng chứng chuyên tải. Quan thuế Mỹ đã lập tức ngăn chặn các doanh nghiệp đã đóng cửa (kinh doanh ma) nhập hàng vào Mỹ; tạm giữ các chuyến hàng của các doanh nghiệp "rủi ro cao" chờ thẩm định chứng từ xuất xứ và hồ sơ sản xuất. Hôm 15-11-04, Bộ Thương mại Việt Nam cho biết 1/2 số doanh nghiệp được kiểm tra đã không có thiết bị như khai báo, hoặc có thiết bị nhưng khai sai. Cụ thể, Bộ đã thu hồi hạn ngạch của 26 doanh nghiệp dệt may và phạt 13 doanh nghiệp khác.

Sự kiện xảy ra nói trên cho thấy, Hà Nội chẳng hiểu tầm quan trọng hoặc không có chủ trương minh bạch trong sinh hoạt xã hội và giao thương quốc tế.

Michael Moore, nguyên Tổng giám đốc Tổ chức Mâu dịch Thế giới đã trả lời phỏng vấn của Thời báo Kinh tế Việt Nam hôm 17-11-04 về khả năng cất cánh của Việt Nam: *"Một điều kiện tiên quyết đó là tính minh bạch. Ví dụ trong biểu thuế và hệ thống hải quan. Đã cam kết mức thuế nào rồi thì sẽ không thể thay đổi quyết định được nữa ... Phải xây dựng một hệ thống dịch vụ công hiệu quả và vô tư, xây dựng đội ngũ cảnh sát, cục thuế... biết ra những quyết định minh bạch và sáng suốt".* Tổ chức Minh bạch Quốc tế - *Transparency International* - công bố Phúc trình hôm 13-10-04 xếp Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam vào hạng 102/146 quốc gia với số điểm 2.4, không thay đổi so với năm ngoái. Phúc trình chú trọng vào vấn đề tham nhũng trong lĩnh vực công mà tại Việt Nam riêng ngành xây dựng cơ sở hạ tầng đã thất thoát 35%. Lãng phí và tham nhũng đã đẩy tổng số nợ của Việt Nam bằng 1/3 tổng sản lượng nội địa (GDP). Chủ tịch Tổ chức Minh bạch Quốc tế, Peter Eigen nhận xét: *"Tham nhũng trong các dự án công cộng gây trở ngại lớn lao đối với sự phát triển bền vững của quốc gia"*.

Trong rất nhiều trường hợp, Hà Nội chỉ phản ứng sau khi bị dư luận quốc tế phanh phui. Hệ thống ngân hàng Việt Nam được sự tài trợ của quốc tế đã phát hiện nhiều sai phạm gây thiệt hại đến ngân sách quốc gia. Ngày 23-11-04, Tổng giám đốc Ngân hàng Nhà nước Phạm Sỹ Danh cho biết trong năm 2004 đã từ chối chi trả 450 tỷ đồng cho các khoản chi không hợp lệ, không hợp pháp. Hội nghị Tổng kết ngành Ngân hàng cuối tháng 11-04 thú nhận: *"Qua công tác thanh tra và kiểm tra đã phát hiện nhiều khoản thu để ngoài hoặc không hạch toán vào ngân sách nhà nước; các khoản nợ đọng tiền thuế, điều tiết sai cho các cấp ngân sách; việc thẩm định, thẩm tra các dự án cho vay theo chương trình mục tiêu chỉ định của Chính phủ còn chưa chặt chẽ"*.

Theo báo cáo của Chính phủ tại kỳ họp Quốc hội cho biết ngân sách nhà nước năm 2004 bị tăng chi và giảm thu lên tới trên 26.000 tỉ đồng, khoảng 2.8% GDP do chi tiêu không đúng qui định, tham nhũng, đầu tư thiếu hiệu quả, thất thu thuế. Hiệu quả đầu tư hiện nay giảm hơn trước năm 1997 khoảng 40% (bình quân mỗi năm giảm 5,3%). Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư được Thủ tướng chính phủ Hà Nội ủy nhiệm xử trí vụ đầu tư xây dựng cơ bản đã đúc kết thất thoát của ngành này vì thiếu minh bạch: *"Theo báo cáo của một số bộ, ngành và 58 tỉnh, thành phố, tổng số nợ xây dựng cơ bản khoảng 11 nghìn tỷ đồng do sai phạm về tài chính, về kinh tế, về quản trị"*.

Cán bộ trách nhiệm về cổ phần hóa công ty nhà nước vẫn mang tâm lý "bài ngoại", không muốn người ngoài công ty tham gia nên tìm cách gây khó khăn cho các nhà đầu

tư. Vì thế, Viện nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương đề nghị biện pháp đầu giá công khai mỗi khi bán doanh nghiệp nhà nước. Thực tế, một bài xã luận của báo Đầu Tư 20-11-04 mô tả tình hình cán bộ hiện nay: *"Những ai thích minh bạch thì ủng hộ và tích cực thực thi cổ phần hoá, còn ai thích tù mù thì không. Nước càng đục cò càng béo"*. Cán bộ có chức quyền đều tạo ra luật lệ riêng khiến cho môi trường kinh doanh bị nhiễm độc, gây ảnh hưởng không tốt đến giao thương quốc tế. Cục trưởng Hàng hải than phiền tình trạng những nhiễu và lệ phí ngấm tại các hải cảng: *"Các nước người ta chỉ có một biểu giá, sao mình lại nhiều thế ... Hiện tại, chúng ta có quá nhiều loại phí, mỗi loại lại do một cơ quan quản lý, mỗi cơ quan lại công bố một loại giá, chưa kể tình trạng công bố một đằng nhưng lại làm một nẻo"*.

Xét về chủ trương, rõ ràng đảng Cộng sản Việt Nam không muốn hoạt động minh bạch để trực lợi cho tổ chức và cán bộ đảng viên, nhất là tầng lớp chức quyền. Xét về cấu, đảng Cộng sản vẫn duy trì nguyên vẹn các cơ quan, luật lệ nhằm bảo đảm tính mờ ám trong sinh hoạt xã hội bất chấp sự đòi hỏi của quốc dân.

Tình hình thế giới đã thay đổi, nhiều sự kiện đã được chứng minh cụ thể về hướng đi đúng của dân tộc và chính sách quốc gia cần có để vươn tới độc lập, tự do, hạnh phúc và giàu mạnh. Đảng Cộng sản duy trì đường lối mờ ám chẳng phải là giải pháp cường thịnh.

Hội nhập vào nền kinh tế toàn cầu hóa không thể với ngôn từ mà bằng hành động dứt khoát qua các kinh nghiệm lịch sử. Thực hiện được tình trạng minh bạch tại Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam sẽ tạo cho Dân tộc hội nhập nhanh chóng mà không chịu nhiều thiệt hại vật chất lẫn tinh thần.

Lẽ ra, chẳng cần nguyên Tổng giám đốc Tổ chức Mậu dịch Thế giới nhắc nhở, dạy dỗ Đảng Cộng sản Việt Nam: *"Nhật Bản 50 năm trước rất nghèo, Hàn Quốc, Đài Loan và Malaysia cũng vậy ... ngày nay họ trở nên giàu có, sung túc, có vị trí trên chính trường, có một chất lượng giáo dục cao ... Hung Gia Lợi, Ba Lan, Trung Quốc và hàng loạt những quốc gia đang chuyển đổi sang nền kinh tế thị trường khác, điều dễ thấy là có nhiều việc làm hơn, người dân hưởng lợi nhiều hơn"*.

Một chế độ tam quyền phân lập, một xã hội công dân và một nền chính trị đa nguyên sẽ tạo môi trường minh bạch cho cuộc sống.

ĐẠI-DƯƠNG
Nov 28-04